

Handläggare
Kenneth Björkman
Telefon: 08-50840619**Till**
Äldrenämnden
Den 25 augusti 2026

Svar på extern remiss av promemorian Ett första steg i genomförandet av en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 2026/778

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden antar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen gällande departementspromemorian *Ett första steg i genomförandet av en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet* och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av remissen

Kommunstyrelsen har remitterat Socialdepartementets promemoria *Ett första steg i genomförandet av en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet* till stadsledningskontoret, socialnämnden och äldrenämnden.

I promemorian lämnas förslag på tre nya lagar som utgör ett första steg i genomförandet av en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet och ger rättsliga förutsättningar för att vårdgivare enklare ska kunna söka efter ledig kapacitet i syfte att underlätta nationell vårdförmedling. I lagen om grundregister över vårdgivare föreslås att ett register ska föras för att tillhandahålla samlad, kvalitetssäkrad och enhetligt strukturerad information om vårdgivare. Genom lagen om ett nationellt register över patienters vårdgivare ges information som behövs för att lokalisera patienters vårdgivare. Lagen syftar till att underlätta för informationsutbytet av hälsodata mellan vårdgivare i hela vårdkedjan. Lagen om en nationell vårdsökstjänst stärker vårdgivares möjlighet att erbjuda vård åt den som omfattas av en annan regions ansvar för hälso- och sjukvård.

I promemorian föreslås även ändringar i lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation som innebär att det inte längre ska krävas att patienten samtycker till att en vårdgivare får behandla uppgifter som en annan vårdgivare har gjort tillgänglig.

De nya lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för digitalisering och it i samverkan med avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 19 augusti 2026.

Kommunstyrelsen pensionärsråd har tagit del av ärendet den 18 augusti och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 20 augusti 2026

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattning av synpunkter

Äldreförvaltningen tillstyrker promemorians förslag om en nationell digital infrastruktur för hälsodata, inklusive de tre föreslagna lagarna och ändringen av samtyckeskravet. Förvaltningen bedömer att detta stärker patientsäkerheten och underlättar vårdförmedlingen, särskilt för äldre med komplexa vårdbehov.

För ett lyckat genomförande betonar förvaltningen vikten av:

1. **Nationella standarder:** Tydliga definitioner av hälsodata och tekniska krav för systemleverantörer.
2. **Anpassat stöd:** Riktlinjer för patientinformation anpassade för personer med kognitiv svikt.
3. **Minskad administrativ börda:** Effektiva rapporteringsvägar för kommunala vårdgivare.
4. **Tydlig vägledning:** Praktiskt stöd för gränssnittet mellan vård, omsorg och socialtjänst samt analys av personuppgiftsansvar.

Ställningstaganden

Övergripande ställningstagande

Äldreförvaltningen stöder promemorians mål och förslag som kan bidra till en mer sammanhållen vårdkedja.

3.Grundregister över vårdgivare

Äldreförvaltningen tillstyrker förslaget. Ett nationellt register kan förbättra informationsutbytet, stoppa oseriösa aktörer och öka patientsäkerheten.

Äldreförvaltningen instämmer i att ett register kan ge vårdpersonaltillgång till fullständig aktuell patientinformation, vilket är centralt för säker vård. Särskilt när patienter söker vård utanför sin hemregion.

Äldreförvaltningen instämmer i promemorians resonemang att utan en nationell vårdsökstjänst har vårdgivare inte samma möjlighet att enkelt och snabbt hitta andra vårdgivare som kan erbjuda vård åt patienter i behov inom vårdgarantins gränser.

Äldreförvaltningen vill framföra att för att möjliggöra intentionerna behövs framtagande av nationell definition av hälsodata som omfattar information om en persons hälsa, vård eller livssituation samt administrativa uppgifter om vårdens resurser och kostnader.

Äldreförvaltningen anser att för den kommunala hälso- och sjukvården är det viktigt att uppgiftsskyldigheten utformas så att den inte leder till onödig administration eller dubbelrapportering. Det behöver därför säkerställas enkla rapporteringsvägar, tydliga tekniska standarder och vägledning till kommunala vårdgivare.

4. Nationellt register över patienters vårdgivare

Äldreförvaltningen instämmer i att för äldre personer med omfattande vårdbehov och kontakter med flera vårdgivare kan ett nationellt register över patienters vårdgivare bidra till förbättrad patientsäkerhet.

Äldreförvaltningen anser att eftersom föreslaget register är integritetskänsligt är det av vikt att klargöra hur uppgifter ska lämnas från kommunal hälso- och sjukvård till registret, vilka krav som kommer att ställas på systemleverantörer samt krav på informationssäkerhetshantering.

5. En nationell vårdsökstjänst

Äldreförvaltningen har ingen särskild anmärkning mot förslaget om en nationell vårdsökstjänst.

Äldreförvaltningen bedömer att ett vårdsöksregister är i linje med slutbetänkandet, Behovsstyrd vård (SOU 2026:38).

Äldreförvaltningen bedömer att vårdsöksregistret kan fylla en viktig funktion för att hitta annan vårdgivare med kortare väntetider eller ledig kapacitet, oavsett var i landet vårdgivaren finns.

Äldreförvaltningen vill framhålla att nationell vårdförmedling indirekt kan påverka kommunal vård och omsorg, exempelvis vid utskrivning från slutenvård och samordning mellan region och kommun. Kommunernas roll i vårdkedjan bör därför beaktas i det fortsatta arbetet.

6. Det ska inte längre krävas samtycke för vårdgivares tillgång till och behandling av personuppgifter

Äldreförvaltningen instämmer i att förslaget att om samtyckeskravet för att dela patientinformation mellan vårdgivare tas bort kan vården bli säkrare och effektivare. Patientens rätt att bestämma försvinner inte utan istället blir reglerna tydligare och mer enhetliga.

Äldreförvaltningen betonar vikten av att den föreslagna förändringen av samtyckeskravet avgränsas tydligt till uppgifter som delas mellan vårdgivare.

När aktivt samtycke ersätts med en möjlighet för patienten att motsätta sig informationsdelning blir det avgörande att den enskilde får tydlig och begriplig information om vilka uppgifter som kan delas, vem som kan ta del av dem och hur man kan säga nej. Äldreförvaltningen vill därför framhålla behovet av rutiner för äldre personer, personer med kognitiv svikt och andra patienter som kan ha svårt att ta till sig information eller aktivt uttrycka sin vilja. Det behöver finnas nationella riktlinjer för patientinformation, invändning och spärrhantering.

Äldreförvaltningen instämmer i att behovet av informationsinsatser riktade både till vårdgivare och patienter i god tid inför ikraftträdandet. Vårdgivare behöver erhålla stödmaterial samt ändamålsenliga rutiner och processer för att säkerställa att endast behörig personal får tillgång till patientuppgifter. Det ska finnas tydliga krav på behörighetstilldelning, uppföljning och regelbunden kontroll av elektronisk åtkomst.

7. Offentlighets- och sekretessfrågor

Äldreförvaltningen instämmer i förslaget med tillägget att ändringarna bör kompletteras med praktisk vägledning för kommunal tillämpning, särskilt i gränssnittet mellan vårdgivare, omsorgsgivare och socialtjänst.

8. Personuppgiftsbehandling

Äldreförvaltningen vill framhålla behovet av analys och åtgärder av hur förslagen påverkar personuppgiftsansvar, informationsskyldighet, konsekvensbedömningar enligt dataskyddsförordningen, behörighetsstyrning, loggning, uppföljning och hantering av personuppgiftsincidenter.

Äldreförvaltningen betonar vikten av att för att nationella system ska kunna kommunicera med kommunernas lokala system krävs att tydliga och genomförbara tekniska krav kommuniceras i god tid. Detta för att kommunernas systemleverantörer ska kunna anpassa sina lösningar till de nya kraven.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Therese Lang
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. Remiss av Promemorian Ett första steg i genomförandet av en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet, KS 2026/778.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Förvaltningschef	2026-08-11
Therese Lang, Avdelningschef	2026-08-11